Test Booklet No.
టెస్ట్ బుక్‌లెట్ కోడ్

Subject : GEOGRAPHY
Code : 313 ETG
Medium : English and Telugu

(Do not open this Test Booklet until you are asked to do so)

(మిమ్మల్ని అడిగే వరకు ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌ని తెరవకండి)

Test Booklet Code
టెస్ట్ బుక్‌లెట్ నం.

C

*Time Allowed : **45** minutes* *అనుమతించబడిన సమయం : **45** నిమిషాలు*	*Maximum Marks : **200*** *గరిష్ట మార్కులు : **200***	*Total Questions : **50*** *మొత్తం ప్రశ్నలు : **50***	*Number of questions to be answered : **40*** *సమాధానం ఇవ్వాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య : **40***

Kindly read the Instructions given on this Page and Back Page carefully before attempting this Question Paper.
ఈ ప్రశ్నాపత్రాన్ని ప్రయత్నించే ముందు దయచేసి ఈ పేజీ మరియు వెనుక పేజీలో ఇవ్వబడిన సూచనలను జాగ్రత్తగా చదవండి.

Important Instructions for the Candidates :

1. This Test Booklet contains **50** questions printed in English and Telugu Out of these, the candidate is required to answer any **40** questions. If a candidate answers more than 40 questions, the first 40 answered questions will be considered for evaluation.
2. When you are given the OMR Answer Sheet, fill in your particulars on it carefully with **blue/black** ball point pen only.
3. Use only Blue/Black Ball Point Pen for marking responses.
4. The CODE for this Test Booklet is **C**. Make sure that the CODE printed on the OMR Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. Also ensure that your Test Booklet No. and OMR Answer Sheet No. are exactly the same. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the OMR Answer Sheet. No claim in this regard will be entertained after five minutes from the start of the examination.
5. Before attempting the question paper kindly check that this Test Booklet has total **28** pages and OMR Answer Sheet consists of one sheet. At the start of the examination within first five minutes, candidates are advised to ensure that all pages of Test Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed and they are not damaged in any manner.
6. Each question has four answer options. Out of these four options choose the **MOST APPROPRIATE OPTION** and darken/blacken the corresponding circle on the OMR Answer Sheet with a Blue/Black Ball Point Pen.
7. Five (5) marks will be given for each correct answer. One (1) mark will be deducted for each incorrect answer. If more than one circle is found darkened/blackened for a question, then it will be considered as an incorrect answer. Unanswered questions will be given no mark.

P.T.O.

అభ్యర్థులకు ముఖ్యమైన సూచనలు :

1. ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌లో ఇంగ్లీష్ మరియు తెలుగులో ముద్రించిన **50** ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. వీటిలో, అభ్యర్థి దేనికైనా **40** ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వాలి. అభ్యర్థి 40 కంటే ఎక్కువ ప్రశ్నలకు సమాధానమిస్తే, మొదటి 40 సమాధానాలు మూల్యాంకనం కోసం పరిగణించబడతాయి.
2. OMR ఆన్సర్ షీట్‌లో **బ్లూ/బ్లాక్** బాల్ పాయింట్ పెన్‌తో మాత్రమే మీ వివరాలను జాగ్రత్తగా పూరించండి.
3. మార్కింగ్ కొరకు బ్లూ/బ్లాక్ బాల్ పాయింట్ పెన్‌ను మాత్రమే ఉపయోగించండి.
4. ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్ కోడ్ **C**. OMR ఆన్సర్ షీట్‌పై ముద్రించిన కోడ్ ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌లో అదే విధంగా ఉందని నిర్ధారించుకోండి. అలాగే మీ టెస్ట్ బుక్‌లెట్ నెం. మరియు OMR జవాబు పత్రం నం. సరిగ్గా అలాగే ఉంటాయి. వ్యత్యాసం ఉన్నట్లయితే, పరీక్ష బుక్‌లెట్ మరియు OMR జవాబు పత్రం రెండింటినీ మార్చుకొనుటకు అభ్యర్థి వెంటనే ఇన్విజిలేటర్‌కు విషయాన్ని నివేదించాలి. పరీక్ష ప్రారంభమైన ఐదు నిమిషాల తర్వాత దీనికి సంబంధించి ఎలాంటి క్లెయిమ్ స్వీకరించబడదు.
5. ప్రశ్నపత్రాన్ని ప్రయత్నించే ముందు ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌లో మొత్తం **28** పేజీలు ఉన్నాయని మరియు OMR జవాబు పత్రం ఒక షీట్‌ను కలిగి ఉందని దయచేసి తనిఖీ చేయండి. పరీక్ష ప్రారంభమైన మొదటి ఐదు నిమిషాలలో, అభ్యర్థులు పరీక్ష బుక్‌లెట్ మరియు OMR జవాబు పత్రం యొక్క అన్ని పేజీలు సరిగ్గా ముద్రించబడి ఉన్నాయని మరియు అవి ఏ విధంగానూ పాడవకుండా చూసుకోవాలని సూచించ బడినది.
6. ప్రతి ప్రశ్నకు నాలుగు ఎంపికలు ఉంటాయి. ఈ నాలుగు ఎంపికలలో **అత్యంత సముచితమైన ఎంపికను** ఎంచుకుని, OMR జవాబు పత్రంలో సంబంధిత సర్కిల్‌ను బ్లూ/బ్లాక్ బాల్ పాయింట్ పెన్ తో **డార్క్/నలుపు** చేయండి.
7. ప్రతి సరైన సమాధానానికి ఐదు (5) మార్కులు ఇవ్వబడతాయి. ప్రతి తప్పు సమాధానానికి ఒక (1) మార్కు తీసివేయబడుతుంది. ఒక ప్రశ్నకు ఒకటి కంటే ఎక్కువ సర్కిల్‌లు **డార్క్/నలుపు** చేయబడి ఉన్నట్లయితే, అది తప్పు సమాధానంగా పరిగణించబడుతుంది. సమాధానం లేని ప్రశ్నలకు మార్కులు ఇవ్వబడవు.

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____
అభ్యర్థి పేరు (క్యాపిటల్ అక్షరాలలో) :

Application Number (in figures) / దరఖాస్తు సంఖ్య (అంకెలల్లో) : _____

Roll Number (in figures) / రోల్ నంబర్ (అంకెలలో) : _____

Centre of Examination (in Capital Letters) / పరీక్షా కేంద్రం (క్యాపిటల్ అక్షరాలలో) : _____

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____
అభ్యర్థి సంతకం : ఇన్విజిలేటర్ సంతకం :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent : _____
సెంటర్ సూపరింటెండెంట్ యొక్క ప్రతిరూప (ఫేసిమయిల్) సంతకం స్టాంపు :

1. Who, of the following, defined Human Geography as "Conception resulting from a more synthetic knowledge of the physical laws governing our earth and of the relations between the living beings which inhabit it" ?

(1) Ratzel (2) Blache

(3) Taylor (4) Semple

2. ''Geography is the study of human beings and environment where nature is supreme that dictates the lifestyle of human beings.'' Identify the geographical approach referred to in this statement from the following.

(1) Possibilism (2) Environmental Determinism

(3) Behaviouralism (4) Humanism

3. Which of the following geographers described the 'state/country' as a 'living organism' ?

(1) French (2) German

(3) Australian (4) Indian

4. Which of the following country's population ***does not*** have triangular shaped age-sex pyramid ?

(1) Australia (2) Bangladesh

(3) Nigeria (4) Mexico

5. Which of the following approaches was initially proposed by the International Labour Organization ?

(1) Basic needs approach (2) Income approach

(3) Capability approach (4) Welfare approach

6. Which of the following is ***not*** one of the pillars of Human Development ?

(1) Equity (2) Affordability

(3) Sustainability (4) Empowerment

7. In which country is milk transported from farms to factories through pipelines ?

(1) India (2) New Zealand

(3) Canada (4) Mexico

8. What is the pattern of settlement that develops around a lake ?

(1) Rectangular pattern (2) Linear pattern

(3) T-shaped pattern (4) Circular pattern

SPACE FOR ROUGH WORK

1. ఈ క్రింది వాటిలో, మానవ భౌగోళికతను "మన భూమిని నియంత్రించే భౌతిక చట్టాల గురించి మరియు దానిలో నివసించే జీవుల మధ్య సంబంధాల గురించి మరింత కృత్రిమ జ్ఞానం ఫలితంగా వచ్చిన భావన" అని ఎవరు నిర్వచించారు?

(1) రాట్జెల్ (2) బ్లీచ్ (3) టేలర్ (4) సెంపుల్

2. "భౌగోళిక శాస్త్రం అనేది మానవుల జీవనశైలిని నిర్దేశించే ప్రకృతి సర్వోన్నతమైనదిగా ఉన్న మానవులు మరియు పర్యావరణం యొక్క అధ్యయనం". ఈ ప్రకటనలో సూచించిన భౌగోళిక విధానాన్ని ఈ క్రింది వాటి నుండి గుర్తించండి.

(1) సంభావ్యత (2) పర్యావరణ నిర్ణయవాదం

(3) ప్రవర్తనా వైఖరి (4) మానవతావాదం

3. ఈ క్రింది భౌగోళిక శాస్త్రవేత్తలలో ఎవరు 'రాష్ట్రం/దేశం' ను 'సజీవ జీవి' గా అభివర్ణించారు ?

(1) ఫ్రెంచ్ (2) జర్మన్ (3) ఆస్ట్రేలియన్ (4) భారతీయుడు

4. ఈ క్రింది దేశ జనాభాలో ఏ దేశానికి త్రిభుజాకార ఆకారపు వయస్సు-లింగ పిరమిడ్ లేదు ?

(1) ఆస్ట్రేలియా (2) బంగ్లాదేశ్ (3) నైజీరియా (4) మెక్సికో

5. ఈ క్రింది విధానాలలో ఏ విధానాన్ని మొదట అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ ప్రతిపాదించింది ?

(1) ప్రాథమిక అవసరాల విధానం (2) ఆదాయ విధానం

(3) సామర్థ్య విధానం (4) సంక్షేమ విధానం

6. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది మానవ అభివృద్ధికి మూలస్తంభాలలో ఒకటి కాదు ?

(1) ఈక్విటీ (2) సరసమైన ధర (3) సుస్థిరత (4) సాధికారత

7. ఏ దేశంలో, పాలు పైపులైన్ల ద్వారా ఫారం నుండి కర్మాగారాలకు రవాణా చేయబడుతున్నాయి ?

(1) భారత్ (2) న్యూజిలాండ్ (3) కెనడా (4) మెక్సికో

8. సరస్సు చుట్టూ అభివృద్ధి చెందుతున్న స్థిరనివాసాల నమూనా ఏమిటి ?

(1) దీర్ఘచతురస్రాకార నమూనా (2) రేఖా నమూనా

(3) టి-ఆకారపు నమూనా (4) వృత్తాకార నమూనా

SPACE FOR ROUGH WORK

9. Which of the following is ***not*** a push factor for the migration of the rural population in India ?

(1) High population pressure on the land

(2) Availability of regular work

(3) Lack of basic infrastructural facilities like health care, education, etc

(4) Local conflicts

10. When and by whom was the first Human Development Report published ?

(1) WHO in 1992 (2) UNDP in 1992

(3) WHO in 1991 (4) UNDP in 1990

11. Among the following, which was the least populated state in 2011 ?

(1) Haryana (2) Tripura

(3) Jharkhand (4) Sikkim

12. Which of the following States registered the highest population growth rate during 2001 – 2011 ?

(1) Karnataka (2) Tamil Nadu

(3) Rajasthan (4) Maharashtra

13. Dhani is an example of _____ type of rural settlements.

Fill in the blank with the correct option.

(1) Hamleted (2) Dispersed

(3) Semi-clustered (4) Clustered

14. Which of the following towns developed as a satellite town ?

(1) Rohtak (2) Sindri (3) Dispur (4) Mhow

15. _____ is an example of ancient towns in India.

Fill in the blank with the correct option.

(1) Madurai (2) Hyderabad (3) Kolkata (4) Delhi

16. 'Boro', 'Aman' and 'Aus' are _____ .

Fill in the blank with the correct option.

(1) tribes which are found in the north-eastern part of India

(2) types of folk dance

(3) names of rice crops

(4) types of cotton crop

SPACE FOR ROUGH WORK

9. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది భారతదేశంలో గ్రామీణ జనాభా వలసలకు ప్రేరణ కారకం కాదు ?

(1) భూమిపై అధిక జనాభా ఒత్తిడి

(2) సాధారణ పని లభ్యత

(3) ఆరోగ్య సంరక్షణ, విద్య మొదలైన ప్రాథమిక మౌలిక సదుపాయాల కొరత

(4) స్థానిక వివాదాలు

10. మొదటి మానవ అభివృద్ధి నివేదిక ఎప్పుడు, ఎవరి ద్వారా ప్రచురించబడింది ?

(1) 1992లో WHO (2) 1992లో UNDP

(3) 1991లో WHO (4) 1990లో UNDP

11. ఈ క్రింది వాటిలో, 2011 లో అతి తక్కువ జనాభా కలిగిన రాష్ట్రం ఏది ?

(1) హర్యానా (2) త్రిపుర (3) జార్ఖండ్ (4) సిక్కిం

12. 2001 – 2011 సమయంలో ఈ క్రింది వాటిలో ఏ రాష్ట్రం అత్యధిక జనాభా వృద్ధి రేటును నమోదు చేసింది ?

(1) కర్ణాటక (2) తమిళనాడు (3) రాజస్థాన్ (4) మహారాష్ట్ర

13. ధాని అనేది _____ రకం గ్రామీణ స్థావరాలకు ఉదాహరణ.

సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) హ్యామిల్టెడ్ (2) చెల్లాచెదురుగా (3) సెమీ-క్లస్టర్డ్ (4) క్లస్టర్డ్

14. కింది వాటిలో ఏ పట్టణం ఉపగ్రహ పట్టణంగా అభివృద్ధి చెందింది ?

(1) రోహ్తక్ (2) సింద్రీ (3) దిస్పూర్ (4) మోవ్

15. _____ భారతదేశంలోని పురాతన పట్టణాలకు ఒక ఉదాహరణ.

సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) మధురై (2) హైదరాబాద్ (3) కోల్కతా (4) ఢిల్లీ

16. 'బోరో', 'అమన్', మరియు 'ఆస్' అనేవి _____ .

సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) భారతదేశంలోని ఈశాన్య భాగంలో కనిపించే తెగలు

(2) జానపద నృత్యాల రకాలు

(3) వరి పంటల పేర్లు

(4) పత్తి పంట రకాలు

SPACE FOR ROUGH WORK

17. Pykara Hydroelectric Plant was built in _____.

Fill in the blank with the correct option.

(1) 1929 (2) 1931

(3) 1932 (4) 1942

18. The total utilisable water resources in India is about _____ cubic km.

Fill in the blank with the correct option.

(1) 4,000 (2) 1,969

(3) 1,869 (4) 1,122

19. The first radio programme was broadcast in India in _____.

Fill in the blank with the correct option.

(1) 1910 (2) 1913

(3) 1923 (4) 1932

20. Which of the following is a land-locked harbour ?

(1) Paradwip port

(2) Tuticorin port

(3) Haldia port

(4) Visakhapatnam port

21. Which of the following ports is confronted with the problem of silt accumulation ?

(1) Mumbai port (2) New Mangalore port

(3) Kolkata port (4) Paradwip port

22. Where is the headquarter of the 'Organisation of the Petroleum Exporting Countries' (OPEC) ?

(1) Montevideo (2) Vienna

(3) Minsk (4) Aden

23. The General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) was transformed into the World Trade Organization in _____.

Fill in the blank with the correct option.

(1) 1995 (2) 1991

(3) 2005 (4) 1976

SPACE FOR ROUGH WORK

17. పైకారా జలవిద్యుత్ ప్లాంట్ _____ లో నిర్మించబడింది.
సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) 1929 (2) 1931
(3) 1932 (4) 1942

18. భారతదేశంలో మొత్తం వినియోగించదగిన నీటి వనరులు సుమారు _____ క్యూబిక్ కి. మీ.
సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) 4,000 (2) 1,969
(3) 1,869 (4) 1,122

19. మొదటి రేడియో కార్యక్రమం భారతదేశంలో _____ లో ప్రసారం చేయబడింది.
సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) 1910 (2) 1913
(3) 1923 (4) 1932

20. ఈ క్రింది వాటిలో ల్యాండ్ లాక్డ్ నౌకాశ్రయం ఏది ?

(1) పారద్వీప్ నౌకాశ్రయం (2) టుటికోరిన్ నౌకాశ్రయం
(3) హల్దియా నౌకాశ్రయం (4) విశాఖపట్నం నౌకాశ్రయం

21. కింది వాటిలో ఏ ఓడరేవు బురద పేరుకుపోయే సమస్యను ఎదుర్కొంటోంది ?

(1) ముంబై నౌకాశ్రయం (2) న్యూ మంగళూరు నౌకాశ్రయం
(3) కోల్కతా నౌకాశ్రయం (4) పారద్వీప్ నౌకాశ్రయం

22. "ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ పెట్రోలియం ఎక్స్పోర్టింగ్ కంట్రీస్" (OPEC) ప్రధాన కార్యాలయం ఎక్కడ ఉంది ?

(1) మాంటెవీడియో (2) వియన్నా
(3) మిన్స్క్ (4) అడెన్

23. సుంకాలు మరియు వాణిజ్యంపై సాధారణ ఒప్పందం (GATT) _____ లో ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థగా మార్చబడింది.
సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) 1995 (2) 1991
(3) 2005 (4) 1976

SPACE FOR ROUGH WORK

24. Canberra was planned by _____.

Fill in the blank with the correct option.

(1) Patrick Geddes
(2) Walter Burley Griffin
(3) Jean Gottmann
(4) George Zipf

25. Match **List-I** with **List-II** :

List-I (Approaches in Human Geography)	**List-II (Broad features)**
(A) Areal Differentiation	(I) Identifying the uniqueness of any region and understanding how and why it is different
(B) Spatial Organisation	(II) Application of quantitative techniques in Geography
(C) Behavioural School	(III) Discontent with quantitative revolution and its dehumanized manner of doing Geography
(D) Post-modernism	(IV) Focus on local context

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (III), (D) – (IV)
(2) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)
(3) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (IV), (D) – (III)
(4) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

26. Identify from the following, the correct statements with reference to the characteristics of intensive subsistence agriculture dominated by wet paddy cultivation.

(A) Land holdings are very small due to the high density of population.
(B) Farmers work with the help of family labour leading to intensive use of land.
(C) Farm yard manure is used to maintain the fertility of the soil.
(D) The yield per unit area is low, but productivity per labour is high.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only
(2) (A), (C) and (D) only
(3) (A), (B) and (C) only
(4) (B), (C) and (D) only

SPACE FOR ROUGH WORK

24. కాన్బెర్రా నమూనాను తయారు చేసినవారు _____ .
సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) పెట్రిక్ గెడ్డెస్ (2) వాల్టర్ బర్లీ గ్రిఫిన్
(3) జీన్ గాట్మాన్ (4) జార్జ్ జిప్ఫ్

25. **జాబితా-I** తో **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి :

జాబితా-I (అప్రోచెస్ ఇన్ హ్యూమన్ జియోగ్రఫీ)		**జాబితా-II (విస్తృత లక్షణాలు)**	
(A)	ఏరియల్ డిఫరెన్షియేషన్	(I)	ఏదైనా ప్రాంతం యొక్క ప్రత్యేకతను గుర్తించడం మరియు అది ఎలా మరియు ఎందుకు భిన్నంగా ఉందో అర్థం చేసుకోవడం
(B)	ప్రాదేశిక వ్యవస్థీకరణ	(II)	భౌగోళికంలో పరిమాణాత్మక పద్ధతుల అనువర్తనం
(C)	ప్రవర్తనా పాఠశాల	(III)	పరిమాణాత్మక విప్లవం మరియు దాని అమానవీయ భౌగోళిక విధానంపై అసంతృప్తి
(D)	ఆధునికోత్తరవాదం	(IV)	స్థానిక పరిస్థితులపై దృష్టి

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (III), (D) – (IV) (2) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)
(3) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (IV), (D) – (III) (4) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

26. తడి వరి సాగు ఆధిపత్యం కలిగిన తీవ్రమైన జీవనాధార వ్యవసాయం యొక్క లక్షణాలను సూచిస్తూ ఈ క్రింది వాటి నుండి సరైన ప్రకటనలను గుర్తించండి.

(A) అధిక జనాభా సాంద్రత కారణంగా తలసరి భూములు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి.
(B) రైతులు కుటుంబ శ్రమ సహాయంతో పని చేస్తారు, తద్వారా భూమిని తీవ్రంగా ఉపయోగించుకుంటారు.
(C) మట్టి యొక్క సారాన్ని నిర్వహించడానికి వ్యవసాయ యార్డు ఎరువును ఉపయోగిస్తారు.
(D) ప్రతి యూనిట్ విస్తీర్ణంలో దిగుబడి తక్కువగా ఉంటుంది కానీ ప్రతి కార్మికునికి ఉత్పాదకత ఎక్కువగా ఉంటుంది.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A), (B) మరియు (D) మాత్రమే (2) (A), (C) మరియు (D) మాత్రమే
(3) (A), (B) మరియు (C) మాత్రమే (4) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

27. Arrange the following agricultural regions from equator to pole :

(A) Commercial grain farming in the Prairies

(B) Reindeer rearing by the Eskimos

(C) Tea plantations of north-east India

(D) Primitive subsistence farming in Indonesia

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (C), (D), (A), (B)

(2) (D), (C), (A), (B)

(3) (D), (C), (B), (A)

(4) (C), (D), (B), (A)

28. Arrange the following as per the stages of demographic transition model :

(A) Population growth is slow due to high birth and high death rate.

(B) Fertility remains high, but mortality declines at a faster pace.

(C) Fertility declines at a faster pace, but mortality declines gradually.

(D) Population growth is slow due to low birth and low death rate.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B), (C), (D)

(2) (A), (C), (B), (D)

(3) (D), (B), (C), (A)

(4) (D), (C), (B), (A)

29. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Station)		**List-II (Trans-Continental Railway)**
(A)	Chita	(I)	Australian Trans-Continental Railway
(B)	Winnipeg	(II)	Union Pacific Railway
(C)	Broken Hill	(III)	Trans-Siberian Railway
(D)	Chicago	(IV)	Trans-Canadian Railway

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (III), (D) – (IV)

(2) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

(3) (A) – (II), (B) – (I), (C) – (IV), (D) – (III)

(4) (A) – (III), (B) – (II), (C) – (IV), (D) – (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

27. భూమధ్యరేఖ నుండి ధ్రువం వరకు ఈ క్రింది వ్యవసాయ ప్రాంతాలను అమర్చండి :

(A) ప్రేరీలలో వాణిజ్య ధాన్యం సాగు

(B) ఎస్కిమోలు రైన్డీర్ పెంపకం

(C) ఈశాన్య భారతదేశంలోని తేయాకు తోటలు

(D) ఇండోనేషియాలో ఆదిమ జీవనాధార వ్యవసాయం

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (C), (D), (A), (B)
(2) (D), (C), (A), (B)
(3) (D), (C) (B), (A)
(4) (C), (D), (B), (A)

28. జనాభా పరివర్తన నమూనా యొక్క దశల ప్రకారం ఈ క్రింది వాటిని అమర్చండి :

(A) అధిక జనన మరియు అధిక మరణాల రేటు కారణంగా జనాభా పెరుగుదల నెమ్మదిగా ఉంటుంది.

(B) సంతానోత్పత్తి ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ మరణాల రేటు వేగంగా తగ్గుతుంది.

(C) సంతానోత్పత్తి వేగంగా తగ్గుతుంది కానీ మరణాలు క్రమంగా తగ్గుతాయి.

(D) తక్కువ జనన మరియు మరణాల రేటు కారణంగా జనాభా పెరుగుదల నెమ్మదిగా ఉంది.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A), (B), (C), (D)
(2) (A), (C), (B), (D)
(3) (D), (B), (C), (A)
(4) (D), (C), (B), (A)

29. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి :

జాబితా-I (స్టేషన్)	**జాబితా-II (ట్రాన్స్-కాంటినెంటల్ రైల్వే)**
(A) చీత	(I) ఆస్ట్రేలియన్ ట్రాన్స్-కాంటినెంటల్ రైల్వే
(B) విన్నిపెగ్	(II) యూనియన్ పసిఫిక్ రైల్వే
(C) బ్రోకెన్ హిల్	(III) ట్రాన్స్-సైబీరియన్ రైల్వే
(D) చికాగో	(IV) ట్రాన్స్-కెనడియన్ రైల్వే

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (III), (D) – (IV)
(2) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)
(3) (A) – (II), (B) – (I), (C) – (IV), (D) – (III)
(4) (A) – (III), (B) – (II), (C) – (IV), (D) – (I)

30. Arrange the following copper mines in North to South direction :

(A) Alwar

(B) Bhilwara

(C) Khetri

(D) Udaipur

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (B), (D), (C), (A)
(2) (C), (B), (A), (D)
(3) (B), (C), (D), (A)
(4) (C), (A), (B), (D)

31. Arrange the agricultural development of India in chronological order from Independence to the present day :

(A) Green Revolution

(B) Agro-Climatic Planning

(C) Intensive Agricultural District Programme

(D) National Mission for Sustainable Agriculture

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (C), (A), (B), (D)
(2) (B), (C), (D), (A)
(3) (B), (A), (D), (C)
(4) (D), (A), (C), (B)

32. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Energy Type)		**List-II (Key Locations/Regions)**
(A)	Nuclear energy	(I)	Gujarat and Rajasthan
(B)	Wind energy	(II)	West Coast of India
(C)	Tidal energy	(III)	Tarapur
(D)	Geothermal energy	(IV)	Manikaran

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)

(2) (A) – (III), (B) – (I), (C) – (II), (D) – (IV)

(3) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

(4) (A) – (II), (B) – (IV), (C) – (III), (D) – (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

30. ఈ క్రింది రాగి గనులను ఉత్తరం నుండి దక్షిణ దిశలో అమర్చండి :

(A) అల్వార్

(B) భిల్వారా

(C) ఖేత్రి

(D) ఉదయపూర్

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (B), (D), (C), (A)
(2) (C), (B), (A), (D)
(3) (B), (C), (D), (A)
(4) (C), (A), (B), (D)

31. స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి నేటి వరకు భారతదేశ వ్యవసాయ అభివృద్ధిని కాలక్రమానుసారంగా ఏర్పాటు చేయండి :

(A) హరిత విప్లవం

(B) వ్యవసాయ-వాతావరణ ప్రణాళిక

(C) ఇంటెన్సివ్ అగ్రికల్చరల్ డిస్ట్రిక్ట్ ప్రోగ్రామ్

(D) సుస్థిర వ్యవసాయం కోసం జాతీయ మిషన్

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (C), (A), (B), (D)
(2) (B), (C), (D), (A)
(3) (B), (A), (D), (C)
(4) (D), (A), (C), (B)

32. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి :

జాబితా-I (శక్తి యొక్క రకం)	**జాబితా-II (ముఖ్య ప్రదేశాలు/ప్రాంతాలు)**
(A) అణుశక్తి	(I) గుజరాత్ మరియు రాజస్థాన్
(B) పవన శక్తి	(II) భారతదేశ పశ్చిమ తీరం
(C) అలల శక్తి	(III) తారాపూర్
(D) భూఉష్ణ శక్తి	(IV) మణికరన్

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)
(2) (A) – (III), (B) – (I), (C) – (II), (D) – (IV)
(3) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)
(4) (A) – (II), (B) – (IV), (C) – (III), (D) – (I)

33. Which of the following statements are correct with respect to land degradation ?

(A) All degraded lands are wasteland.

(B) All degraded lands may not be wasteland, but unchecked process of development may lead the conversion to wasteland.

(C) Land degradation is permanent or temporary decline in productive capacity of the land.

(D) Waterlogged, marshy areas and gullied lands are different types of degraded lands.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (C) and (D) only
(2) (A), (B) and (D) only
(3) (A), (B) and (C) only
(4) (B), (C) and (D) only

34. Identify from the following the statement which is ***not*** correct about the Rhine waterways.

(1) It is navigable for 700 km.

(2) It flows through a rich coalfield and the whole basin has become a prosperous manufacturing area.

(3) Ocean-going vessels can reach upto Cologne.

(4) It connects the industrial areas of Switzerland, France and Russia.

35. Arrange the following states in the descending order of their population density as per Census of India, 2011 :

(A) West Bengal
(B) Uttar Pradesh
(C) Kerala
(D) Tamil Nadu

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (D), (A), (C), (B)
(2) (A), (C), (B), (D)
(3) (B), (A), (D), (C)
(4) (C), (B), (D), (A)

36. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Type of Town)		**List-II (Example)**
(A)	Industrial	(I)	Mhow
(B)	Commercial	(II)	Katni
(C)	Transport	(III)	Satna
(D)	Garrison	(IV)	Modinagar

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) – (IV), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (I)
(2) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)
(3) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (IV), (D) – (III)
(4) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

33. భూ క్షీణతకు సంబంధించి ఈ క్రింది వాటిలో ఏది సరైనది ?

(A) అధోకరణం చెందిన భూములన్నీ బంజరు భూములు.

(B) అధోకరణం చెందిన భూములన్నీ బంజరు భూములు కాకపోవచ్చు, కానీ అభివృద్ధి యొక్క అనియంత్రిత ప్రక్రియ బంజరు భూములుగా మారడానికి దారితీయవచ్చు.

(C) భూమి క్షీణత అంటే భూమి యొక్క ఉత్పాదక సామర్థ్యంలో శాశ్వత లేదా తాత్కాలిక క్షీణత.

(D) నీటితో నిండిన, చిత్తడి నేలలు, లోతట్టు భూములు అనేవి వివిధ రకాల అధోకరణం చెందిన భూములు.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A), (C) మరియు (D) మాత్రమే (2) (A), (B) మరియు (D) మాత్రమే

(3) (A), (B) మరియు (C) మాత్రమే (4) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

34. రైన్ జలమార్గాల గురించి సరికానిది ఈ క్రింది వాటి నుండి గుర్తించండి.

(1) ఇది 700 కి. మీ. ల వరకు నౌకాయానానికి అనువైనది.

(2) ఇది సుసంపన్నమైన బొగ్గు క్షేత్రం గుండా ప్రవహిస్తుంది మరియు మొత్తం పరీవాహక ప్రాంతం సుసంపన్నమైన ఉత్పాదక ప్రాంతంగా మారింది.

(3) ఇది ప్రపంచంలో అత్యధికంగా ఉపయోగించే జలమార్గం.

(4) ఇది స్విట్జర్లాండ్, ఫ్రాన్స్ మరియు నెదర్లాండ్స్ పారిశ్రామిక ప్రాంతాలను కలుపుతుంది.

35. 2011 భారత జనాభా లెక్కల ప్రకారం ఈ క్రింది రాష్ట్రాలను వాటి జనాభా సాంద్రత అవరోహణ క్రమంలో అమర్చండి.

(A) పశ్చిమ బెంగాల్ (B) ఉత్తర ప్రదేశ్ (C) కేరళ (D) తమిళనాడు

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (D), (A), (C), (B) (2) (A), (C), (B), (D) (3) (B), (A), (D), (C) (4) (C), (B), (D), (A)

36. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి :

జాబితా-I (పట్టణం రకం)	**జాబితా-II (ఉదాహరణ)**
(A) పారిశ్రామిక	(I) మోవ్
(B) వాణిజ్యం	(II) కట్నీ
(C) రవాణా	(III) సత్నా
(D) గారిసన్	(IV) మోడీ నగర్

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A) – (IV), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (I) (2) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)

(3) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (IV), (D) – (III) (4) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

37. Identify from the following, the correct statements with reference to the metropolis.

(A) It is often the chief centre or seat of some form of activity.

(B) It could be administrative, commercial or industrial centre.

(C) It generally serves a small hinterland.

(D) It is a very large city or agglomeration of population.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only
(2) (A), (C) and (D) only
(3) (A), (B) and (C) only
(4) (B), (C) and (D) only

38. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Economic Activity)		**List-II (Example)**
(A)	Quaternary	(I)	Manufacturing
(B)	Secondary	(II)	Mining
(C)	Tertiary	(III)	Taxi services
(D)	Primary	(IV)	Research scientist

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (III), (D) – (IV)

(2) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)

(3) (A) – (IV), (B) – (I), (C) – (III), (D) – (II)

(4) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

39. Identify from the following, the correct statements with reference to oil refineries in India.

(A) Digboi is an example of market-based oil refinery.

(B) Tatipaka Oil Refinery is located in Andhra Pradesh.

(C) Numaligarh Oil Refinery is located in north-east India.

(D) Bina Oil Refinery is located in Madhya Pradesh.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only
(2) (A), (B) and (C) only
(3) (A), (C) and (D) only
(4) (B), (C) and (D) only

37. ఈ క్రింది వాటి నుండి మెట్రోపోలిస్ గురించి సరైన ప్రకటనలను గుర్తించండి.

(A) ఇది తరచుగా ఏదో ఒక రకమైన కార్యకలాపాలకు ప్రధాన కేంద్రం లేదా స్థానం.

(B) ఇది పరిపాలనా, వాణిజ్య లేదా పారిశ్రామిక కేంద్రంగా ఉండవచ్చు.

(C) ఇది సాధారణంగా చిన్న లోతట్టు ప్రాంతాలకు సేవలు అందిస్తుంది.

(D) ఇది చాలా పెద్ద నగరం లేదా జనాభా సముదాయం.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A), (B) మరియు (D) మాత్రమే (2) (A), (C) మరియు (D) మాత్రమే

(3) (A), (B) మరియు (C) మాత్రమే (4) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

38. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి :

జాబితా-I (ఆర్థిక కార్యకలాపాలు)	**జాబితా-II (ఉదాహరణ)**
(A) క్వాటర్నరీ	(I) ఉత్పత్తి
(B) సెకండరీ	(II) గనుల తవ్వకం
(C) తృతీయ శ్రేణి	(III) టాక్సీ సేవలు
(D) ప్రాథమిక	(IV) పరిశోధనా శాస్త్రవేత్త

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A) – (I), (B) – (II), (C) – (III), (D) – (IV) (2) (A) – (I), (B) – (III), (C) – (II), (D) – (IV)

(3) (A) – (IV), (B) – (I), (C) – (III), (D) – (II) (4) (A) – (III), (B) – (IV), (C) – (I), (D) – (II)

39. భారతదేశంలోని చమురు శుద్ధి కర్మాగారాలకు సంబంధించి ఈ క్రింది సరైన వాటిని ప్రకటనల నుండి గుర్తించండి.

(A) దిగ్బోయి అనేది మార్కెట్ ఆధారిత చమురు శుద్ధి కర్మాగారానికి ఒక ఉదాహరణ.

(B) టాటిపాక చమురు శుద్ధి కర్మాగారం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉంది.

(C) నుమాలిఘర్ చమురు శుద్ధి కర్మాగారం ఈశాన్య భారతదేశంలో ఉంది.

(D) బినా చమురు శుద్ధి కర్మాగారం మధ్యప్రదేశ్ లో ఉంది.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A), (B) మరియు (D) మాత్రమే (2) (A), (B) మరియు (C) మాత్రమే

(3) (A), (C) మరియు (D) మాత్రమే (4) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

SPACE FOR ROUGH WORK

40. Identify from the following, the correct statements about transportation in India.

(A) Atal Tunnel passes through Pir Panjal Range.

(B) About 80% Indian Railway track is of metre gauge.

(C) The Inland Waterways Authority was set up in 1986.

(D) Konkan Railway connects Roha in Karnataka to Mangalore in Kerala.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (C) only

(2) (A) and (C) only

(3) (A) and (B) only

(4) (B), (C) and (D) only

Read the given passage carefully and answer the five questions that follow.

Cottage industry is the smallest manufacturing unit. The artisans use local raw materials and simple tools to produce everyday goods in their homes with the help of their family members or part-time labour. Finished products may be for consumption in the same household or for sale in local (village) markets. Capital and transportation do not wield much influence as this type of manufacturing has low commercial significance and most of the tools are devised locally. Some common everyday products produced in this sector of manufacturing include foodstuff, fabrics, mats, containers, tools, furniture, shoes and figurines of wood from the forest, shoes, thongs and other articles from leather, pottery and bricks from clays and stones. Goldsmiths make jewellery of gold, silver and bronze. Some artefacts and crafts are made out of bamboo and wood obtained locally from the forests.

Small scale manufacturing is distinguished from household industries by its production techniques and place of manufacture (a workshop outside the home/cottage of the producer). This type of manufacturing uses local raw materials, simple power-driven machines and semi-skilled labour. It provides employment and raises local purchasing power. Therefore, countries like India, China, Indonesia and Brazil, etc. have developed labour-intensive small scale manufacturing in order to provide employment to their population.

Large scale manufacturing involves a large market, various raw materials, enormous energy, specialised workers, advanced technology, assembly-line mass production and large capital. This kind of manufacturing developed in the last 200 years, in the United Kingdom, Northeastern USA and Europe. Now it has diffused almost all over the world.

40. భారతదేశంలో రవాణా గురించి సరైన ప్రకటనలను ఈ క్రింది వాటి నుండి గుర్తించండి.

(A) అటల్ సొరంగం పీర్ పంజాల్ శ్రేణి గుండా వెళుతుంది.

(B) దాదాపు 80 శాతం భారతీయ రైల్వే ట్రాక్ మీటర్ గేజ్ కలిగి ఉంది.

(C) ఇన్లాండ్ వాటర్వేస్ అథారిటీని 1986లో ఏర్పాటు చేశారు.

(D) కొంకణ్ రైల్వే కర్ణాటకలోని రోహాను కేరళలోని మంగుళూరుతో కలుపుతుంది.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి :

(1) (A), (B) మరియు (C) మాత్రమే (2) (A) మరియు (C) మాత్రమే

(3) (A) మరియు (B) మాత్రమే (4) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

ఇచ్చిన భాగాన్ని జాగ్రత్తగా చదివి, తదుపరి ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వండి.

కుటీర పరిశ్రమ అతి చిన్న ఉత్పాదక విభాగం. చేతివృత్తులవారు తమ కుటుంబ సభ్యుల లేదా పార్ట్ టైమ్ కార్మికుల సహాయంతో తమ ఇళ్లలో రోజువారీ వస్తువులను ఉత్పత్తి చేయడానికి స్థానిక ముడి పదార్థాలు మరియు సాధారణ సాధనాలను ఉపయోగిస్తారు. పూర్తయిన ఉత్పత్తులు ఒకే ఇంట్లో వినియోగం కోసం లేదా స్థానిక (గ్రామ) మార్కెట్లలో అమ్మకం కోసం లేదా వస్తు మార్పిడి కోసం కావచ్చు. ఈ రకమైన తయారీకి తక్కువ వాణిజ్య ప్రాముఖ్యత ఉన్నందున మూలధనం మరియు రవాణా పెద్దగా ప్రభావం చూపవు మరియు చాలా సాధనాలు స్థానికంగా రూపొందించబడ్డాయి. ఈ తయారీ రంగంలో ఉత్పత్తి అయ్యే కొన్ని సాధారణ రోజువారీ ఉత్పత్తులలో ఆహార పదార్థాలు, బట్టలు, చాపలు, కంటైనర్లు, పనిముట్లు, ఫర్నిచర్, బూట్లు మరియు అడవి నుండి చెక్కతో చేసిన బొమ్మలు, బూట్లు, ధాంగ్లు మరియు తోలు, కుండలు మరియు బంకమట్టి మరియు రాళ్ల నుండి ఇటుకలు వంటి ఇతర వస్తువులు ఉన్నాయి. స్వర్ణకారులు బంగారం, వెండి, కాంస్య ఆభరణాలను తయారు చేస్తారు. కొన్ని కళాఖండాలు మరియు చేతిపనులు అడవుల నుండి స్థానికంగా పొందిన వెదురు మరియు కలపతో తయారు చేయబడతాయి.

చిన్న తరహా తయారీని గృహ పరిశ్రమల నుండి దాని ఉత్పత్తి పద్ధతులు మరియు తయారీ స్థలం (నిర్మాత ఇంటి/కుటీర వెలుపల ఒక వరక్షోప్) ద్వారా వేరు చేస్తారు. ఈ రకమైన తయారీలో స్థానిక ముడి పదార్థాలు, సాధారణ శక్తితో నడిచే యంత్రాలు మరియు పాక్షిక నైపుణ్యం కలిగిన కార్మికులను ఉపయోగిస్తారు. ఇది ఉపాధి కల్పిస్తుంది మరియు స్థానిక కొనుగోలు శక్తిని పెంచుతుంది. అందువల్ల, భారతదేశం, చైనా, ఇండోనేషియా మరియు బ్రెజిల్ మొదలైన దేశాలు.తమ జనాభాకు ఉపాధి కల్పించడానికి శ్రమతో కూడిన చిన్న తరహా తయారీని అభివృద్ధి చేశారు.

పెద్ద ఎత్తున తయారీలో పెద్ద మార్కెట్, వివిధ ముడి పదార్థాలు, అపారమైన శక్తి, ప్రత్యేక కార్మికులు, అధునాతన సాంకేతికత, అసెంబ్లీ-లైన్ సామూహిక ఉత్పత్తి మరియు పెద్ద మూలధనం ఉంటాయి. ఈ రకమైన తయారీ గత 200 సంవత్సరాలలో యునైటెడ్ కింగ్డమ్, ఈశాన్య యు. ఎస్. ఏ మరియు యూరోప్ లో అభివృద్ధి చెందింది. ఇప్పుడు ఇది దాదాపు ప్రపంచమంతా వ్యాపించింది.

41. The small scale manufacturing and the cottage manufacturing are distinguished on the basis of _____ .

Fill in the blank with the correct option.

(1) raw materials

(2) quantity of production

(3) production techniques

(4) scale of profits

42. Which one of the following is ***not*** a feature of small scale manufacturing ?

(1) It engages semi-skilled labour force.

(2) It provides employment and raises local purchasing power.

(3) The artisans produce goods in their homes with the help of their family members or part-time labour.

(4) It is labour intensive manufacturing.

43. From the following, identify the feature of the cottage industry :

(1) Use of advanced technology

(2) Specialized workers

(3) Finished products may be for consumption in the same household

(4) Mass production

44. Large scale manufacturing is ***not*** _____.

Fill in the blank with the correct option.

(1) capital intensive

(2) energy intensive

(3) technology intensive

(4) labour intensive

45. Which of the following is ***not*** a product of cottage industry ?

(1) Mat

(2) Shoes

(3) Car

(4) Basket

SPACE FOR ROUGH WORK

41. చిన్న తరహా తయారీ మరియు కుటీర తయారీ _____ ఆధారంగా వేరు చేయబడతాయి. సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) ముడి పదార్థాలు
(2) ఉత్పత్తి పరిమాణం
(3) ఉత్పత్తి పద్ధతులు
(4) లాభాల స్థాయి

42. క్రింది వాటిలో ఏది చిన్న తరహా తయారీ యొక్క లక్షణం కాదు ?

(1) ఇది పాక్షిక నైపుణ్యం కలిగిన శ్రామిక శక్తిని నిమగ్నం చేస్తుంది.
(2) ఇది ఉపాధి కల్పిస్తుంది మరియు స్థానిక కొనుగోలు శక్తిని పెంచుతుంది.
(3) చేతివృత్తులవారు తమ కుటుంబ సభ్యుల సహాయంతో లేదా పార్ట్ టైమ్ కార్మికుల సహాయంతో తమ ఇళ్లలో వస్తువులను ఉత్పత్తి చేస్తారు.
(4) ఇది శ్రమతో కూడిన తయారీ.

43. ఈ క్రింది వాటి నుండి, కుటీర పరిశ్రమ యొక్క లక్షణాన్ని గుర్తించండి.

(1) అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించడం
(2) ప్రత్యేక నైపుణ్యం కల్గిన కార్మికులు
(3) పూర్తయిన ఉత్పత్తులు ఒకే ఇంట్లో వినియోగం కోసం ఉండవచ్చు
(4) భారీ ఉత్పత్తి

44. పెద్ద ఎత్తున తయారీ _____ కాదు.
సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) క్యాపిటల్ ఇంటెన్సివ్
(2) ఎనర్జీ ఇంటెన్సివ్
(3) ఇంటెన్సివ్ టెక్నాలజీ
(4) లేబర్ ఇంటెన్సివ్

45. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది కుటీర పరిశ్రమ యొక్క ఉత్పత్తి కాదు ?

(1) మాట్
(2) బూట్లు
(3) కారు
(4) బాస్కెట్

SPACE FOR ROUGH WORK

Read the given passage carefully and answer the five questions that follow.

Jhabua district is located in the westernmost agro-climatic zone in Madhya Pradesh. It is, in fact, one of the five most backward districts of the country. It is characterised by a high concentration of tribal population (mostly Bhils). The people suffer due to poverty which has been accentuated by the high rate of resource degradation, both forest and land. The Watershed Management Programmes funded by both the ministries of "Rural Development" and "Agriculture", Government of India, have been successfully implemented in Jhabua district which has gone a long way in preventing land degradation and improving soil quality. Watershed Management Programmes acknowledge the linkage between land, water and vegetation and attempt to improve livelihoods of people through natural resource management and community participation. In the past five years, the programmes funded by the Ministry of Rural Development alone (implemented by Rajiv Gandhi Mission for Watershed Management) have treated 20 percent of the total area under Jhabua district. The Petlawad block of Jhabua is located in the northernmost part of the district and represents an interesting and successful case of Government-NGO partnership and community participation in managing watershed programmes. The Bhils in Petlawad block, for example, (Sat Rundi hamlet of Karravat village) through their own efforts, have revitalized large parts of Common Property Resources (CPR). Each household planted and maintained one tree on the common property. They also have planted fodder grass on the pasture land and adopted social-fencing of these lands for at least two years. Even after that, they say, there would be no open grazing on these lands, but stall feeding of cattle, and they are thus confident that the pastures they have developed would sustain their cattle in future. An interesting aspect of this experience is that before the community embarked upon the process of management of the pasture, there was encroachment on this land by a villager from an adjoining village. The villagers called the Tehsildar to ascertain the rights on the common land. The ensuing conflict was tackled by the villagers by offering to make the defaulter encroaching on the CPR, a member of their user group and sharing the benefits of greening the common lands/pastures.

SPACE FOR ROUGH WORK

ఇచ్చిన భాగాన్ని జాగ్రత్తగా చదివి, తదుపరి ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వండి.

ఝాబువా జిల్లా మధ్యప్రదేశ్ లో ని పశ్చిమాన వ్యవసాయ-వాతావరణ మండలంలో ఉంది. వాస్తవానికి ఇది దేశంలోని అత్యంత వెనుకబడిన ఐదు జిల్లాలలో ఒకటి. ఇది గిరిజన జనాభా (ఎక్కువగా భిల్స్) అధిక సాంద్రత కలిగి ఉండటం ద్వారా వర్గీకరించబడింది. అటవీ మరియు భూమి రెండింటిలోనూ వనరుల క్షీణత అధిక రేటుతో తీవ్రతరం అయిన పేదరికం కారణంగా ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. భారత ప్రభుత్వ "గ్రామీణాభివృద్ధి" మరియు "వ్యవసాయం" మంత్రిత్వ శాఖలు నిధులు సమకూర్చే వాటర్షెడ్ నిర్వహణ కార్యక్రమాలు ఝాబువా జిల్లాలో విజయవంతంగా అమలు చేయబడ్డాయి, ఇవి భూమి క్షీణతను నివారించడంలో మరియు నేల నాణ్యతను మెరుగుపరచడంలో చాలా ముందుకు సాగాయి. వాటర్ షెడ్ నిర్వహణ కార్యక్రమాలు భూమి, నీరు మరియు వృక్షసంపద మధ్య అనుసంధానాన్ని గుర్తించి, సహజ వనరుల నిర్వహణ మరియు సమాజ భాగస్వామ్యం ద్వారా ప్రజల జీవనోపాధిని మెరుగుపరచడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. గత ఐదేళ్లలో గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (రాజీవ్ గాంధీ మిషన్ ఫర్ వాటర్షెడ్ మేనేజ్మెంట్ ద్వారా అమలు చేయబడిన) మాత్రమే నిధులు సమకూర్చిన కార్యక్రమాలు ఝాబువా జిల్లా పరిధిలోని మొత్తం విస్తీర్ణంలో 20 శాతాన్ని శుద్ధి చేశాయి. ఝాబువాలోని పెట్లావాడ్ బ్లాక్ జిల్లా ఉత్తర భాగంలో ఉంది మరియు పరీవాహక కార్యక్రమాల నిర్వహణలో ప్రభుత్వం-ఎన్జిఓ భాగస్వామ్యం మరియు సమాజ భాగస్వామ్యం యొక్క ఆసక్తికరమైన మరియు విజయవంతమైన కేసును సూచిస్తుంది. ఉదాహరణకు, పెట్లావాడ్ బ్లాకులోని భిల్లులు (కర్రావత్ గ్రామానికి చెందిన సత్ రుండి కుగ్రామం) తమ సొంత ప్రయత్నాల ద్వారా సాధారణ ఆస్తి వనరుల (సిపిఆర్) లో పెద్ద భాగాలను పునరుద్ధరించారు. ప్రతి కుటుంబం ఉమ్మడి ఆస్తిపై ఒక చెట్టును నాటారు మరియు దాన్ని పోషించారు. వారు పచ్చికభూమిలో పశుగ్రాసం గడ్డిని కూడా నాటారు మరియు కనీసం రెండు సంవత్సరాల పాటు ఈ భూముల సామాజిక కంచెను నిర్వహించారు. ఆ తరువాత కూడా, ఈ భూములలో బహిరంగ మేత ఉండదు, కానీ పశువులకు ఆహారం ఇవ్వడం ఆగిపోతుంది, అందువల్ల వారు అభివృద్ధి చేసిన పచ్చిక బయళ్ళు భవిష్యత్తులో తమ పశువులను నిలబెట్టుకోగలవని వారు నమ్ముతారు. ఈ అనుభవం యొక్క ఒక ఆసక్తికరమైన అంశం ఏమిటంటే, సమాజం పచ్చిక బయళ్ళ నిర్వహణ ప్రక్రియను ప్రారంభించడానికి ముందు, పక్కనే ఉన్న గ్రామానికి చెందిన ఒక గ్రామస్తుడు ఈ భూమిని ఆక్రమించాడు. ఉమ్మడి భూమిపై హక్కులను నిర్ధారించడానికి గ్రామస్తులు తహసీల్దారును పిలిచారు.తరువాతి సంఘర్షణను గ్రామస్తులు తమ వినియోగదారు సమూహంలో సభ్యుడైన సిపిఆర్ ను అతిక్రమించి, సాధారణ భూములు/పచ్చిక బయళ్ళను పచ్చదనం చేయడం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలను పంచుకునేలా చేయడానికి ముందుకొచ్చారు.

SPACE FOR ROUGH WORK

46. Petlawad block of Jhabua is located in which part of the district ?

(1) Southernmost

(2) Westernmost

(3) Northernmost

(4) Easternmost

47. Which tribal community has high concentration in the district of Jhabua ?

(1) Bhils

(2) Munda

(3) Santhal

(4) Meena

48. The Watershed Management Programmes, which have been successfully implemented in Jhabua were funded by _____.

Fill in the blank with the correct option.

(1) Ministry of Tourism

(2) Ministries of Rural Development and Agriculture

(3) Ministry of Road Transport and Highways

(4) Ministry of Tribal Affairs

49. Which among the following was ***not*** used by Bhils to revitalise Common Property Resources ?

(1) Plantation of fodder grass

(2) Plantation of trees

(3) Open grazing

(4) Social-fencing

50. Jhabua district is located in which agro-climatic zone of Madhya Pradesh ?

(1) Northernmost

(2) Southernmost

(3) Easternmost

(4) Westernmost

SPACE FOR ROUGH WORK

46. ఝాబువాలోని పెటల్వాడ్ బ్లాక్ ఏ జిల్లాలో ని ఒక భాగం ?

(1) అత్యంత దక్షిణాన (2) అత్యంత పశ్చిమాన

(3) అత్యంత ఉత్తరాన (4) అత్యంత తూర్పున

47. ఝాబువా జిల్లాలో ఏ గిరిజన తెగ అధిక సాంద్రత కలిగి ఉంది ?

(1) భిల్స్ (2) ముండా

(3) సంతాల్ (4) మీనా

48. ఝాబువాలో విజయవంతంగా అమలు చేయబడిన వాటర్షెడ్ నిర్వహణ కార్యక్రమాలకు _____ నిధులు సమకూర్చారు.

సరైన ఎంపికతో ఖాళీని పూరించండి.

(1) పర్యాటక శాఖ

(2) గ్రామీణాభివృద్ధి మరియు వ్యవసాయ మంత్రిత్వ శాఖలు

(3) రోడ్డు రవాణా మరియు రహదారుల మంత్రిత్వ శాఖ

(4) గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ

49. సాధారణ ఆస్తి వనరులను పునరుజ్జీవింపచేయడానికి భిల్స్ ఈ క్రింది వాటిలో దేనిని ఉపయోగించలేదు.

(1) పశుగ్రాసం గడ్డి నాటడం (2) చెట్ల పెంపకం

(3) బహిరంగ మేత (4) సామాజిక-ఫెన్సింగ్

50. ఝాబువా జిల్లా మధ్యప్రదేశ్ లో ఏ వ్యవసాయ-వాతావరణ మండలంలో ఉంది ?

(1) అత్యంత ఉత్తరాన (2) అత్యంత దక్షిణాన

(3) అత్యంత తూర్పున (4) అత్యంత పశ్చిమాన

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

8. No candidate will be allowed to leave the OMR Answer Sheet blank. If any OMR Answer Sheet is found blank, it shall be crossed by the Invigilator with his/her signature, mentioning “Cancelled” on it.

9. Do not tear or fold any page of the Test Booklet and OMR Answer Sheet.

10. Candidates are advised to ensure that they fill the correct particulars on the OMR Answer Sheet, i.e., Application No., Roll No., Test Booklet No., Name, Mother’s Name, Father’s Name and Signature.

11. In case of any discrepancy in any question between English and Hindi/Regional language version, the English version will be considered as the final version for evaluation.

12. Rough work is to be done in the space provided for this purpose in the Test Booklet only.

13. The answers will be evaluated through electronic scanning process. Incomplete or incorrect entries may render the OMR Answer Sheet invalid.

14. Candidates are advised not to fold or make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Use of Eraser, Nail, Blade, White Fluid/Whitener, etc., to smudge, scratch or damage in any manner the OMR Answer Sheet during examination is strictly prohibited. Candidature and OMR Answer Sheet of candidates using Eraser, Nail, Blade or White Fluid/Whitener to smudge, scratch or damage in any manner shall be cancelled.

15. There will be one copy of OMR Answer Sheet i.e., the Original Copy. After the examination is over, the candidate shall hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator. The candidate can take away the Test Booklet after the examination is over. If the candidate does not hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator and goes away with the OMR Answer Sheet, his/her candidature shall be cancelled and criminal proceedings shall also be initiated against him/her.

16. Candidates are advised strictly not to carry handkerchief, any mobile phone, any type of watch, belt or wear ornaments like ring, chain, ear-ring, etc., electronic or communication device, pen, pencil, eraser, sharpener and correction fluid to the Examination Centre. If any candidate is found possessing any such item, he/she will not be allowed to enter the examination centre. Possession of a mobile phone or any other aiding material as mentioned above by the candidate in the examination room will be treated as a serious violation and it may lead to cancellation of the candidature and debarring him/her from future examinations.

17. If a candidate violates any instructions or shows any indiscipline or misbehaviour, appropriate action will be taken including cancellation of candidature and debarring from future examinations.

18. Use of electronic/manual calculator is **not** allowed.

కింది సూచనలను జాగ్రత్తగా చదవండి:

8. OMR జవాబు పత్రాన్ని ఖాళీగా ఉంచడానికి అభ్యర్థులెవరూ అనుమతించబడరు. ఏదైనా OMR జవాబు పత్రం ఖాళీగా ఉన్నట్లయితే, దానిపై ఇన్విజిలేటర్ అతని/ఆమె సంతకంతో "రద్దు చేయబడింది" అని పేర్కొనాలి.
9. టెస్ట్ బుక్‌లెట్ మరియు OMR ఆన్సర్ షీట్‌లోని ఏ పేజీని చింపివేయవద్దు లేదా మడవకండి.
10. అభ్యర్థులు OMR ఆన్సర్ షీట్‌లో సరైన వివరాలను పూరించారని, అంటే దరఖాస్తు నంబర్, రోల్ నంబర్, టెస్ట్ బుక్‌లెట్ నంబర్, పేరు, తల్లి పేరు, తండ్రి పేరు మరియు సంతకం ఉండేలా చూసుకోవాలని సూచించబడినది.
11. ఇంగ్లీష్ మరియు హిందీ/ప్రాంతీయ భాషా వెర్షన్ మధ్య ఏదైనా ప్రశ్నలో ఏదైనా వ్యత్యాసం ఉన్నట్లయితే, మూల్యాంకనం కోసం ఆంగ్ల వెర్షన్ చివరి వెర్షన్‌గా పరిగణించబడుతుంది.
12. పరీక్ష బుక్‌లెట్‌లో మాత్రమే దీని కోసం అందించిన స్థలంలో రఫ్ వర్క్ చేయాలి.
13. ఎలక్ట్రానిక్ స్కానింగ్ ప్రక్రియ ద్వారా సమాధానాలు మూల్యాంకనం చేయబడతాయి. అసంపూర్తిగా లేదా తప్పుగా నమోదు చేసినట్లయితే OMR జవాబు పత్రం చెల్లదు.
14. OMR జవాబు పత్రంపై అభ్యర్థులు మడత పెట్టవద్దని లేదా తప్పుగా గుర్తులు వేయవద్దని సూచించబడినది. ఎరేజర్, నెయిల్, బ్లేడ్, వైట్ ఫ్లూయిడ్/వైటనర్ మొదలైనవాటిని ఉపయోగించి, పరీక్ష సమయంలో OMR జవాబు పత్రాన్ని ఏ విధంగానైనా స్మడ్జ్ చేయడానికి, స్క్రాచ్ చేయడానికి లేదా డ్యామేజ్ చేయడానికి ఖచ్చితంగా నిషేధించబడింది. ఎరేజర్, నెయిల్, బ్లేడ్ లేదా వైట్ ఫ్లూయిడ్/వైటనర్ ఉపయోగించి, స్మడ్జ్ చేయడానికి, స్క్రాచ్ చేయడానికి లేదా ఏ విధంగానైనా డ్యామేజ్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే అభ్యర్థుల అభ్యర్థిత్వం మరియు OMR జవాబు పత్రం రద్దు చేయబడుతుంది.
15. OMR జవాబు పత్రం యొక్క ఒక కాపీ, అంటే ఒరిజినల్ కాపీ మాత్రమే ఉంటుంది. పరీక్ష ముగిసిన తర్వాత, అభ్యర్థి OMR జవాబు పత్రాన్ని ఇన్విజిలేటర్‌కు అందజేయాలి. పరీక్ష ముగిసిన తర్వాత అభ్యర్థి టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌ను తీసుకెళ్లవచ్చు. అభ్యర్థి OMR జవాబు పత్రాన్ని ఇన్విజిలేటర్‌కు అందజేయకపోతే మరియు OMR జవాబు పత్రంతో వెళ్లిపోతే, అతని/ఆమె అభ్యర్థిత్వం రద్దు చేయబడుతుంది మరియు అతని/ఆమెపై క్రిమినల్ చర్యలు కూడా ప్రారంభించబడతాయి.
16. అభ్యర్థులు పరీక్షా కేంద్రానికి చేతి రుమాలు, మొబైల్ ఫోన్, ఏ రకమైన వాచ్, బెల్ట్ లేదా రింగ్, చైన్, ఇయర్-రింగ్, మొదలైన ఆభరణాలు, ఎలక్ట్రానిక్ లేదా కమ్యూనికేషన్ పరికరం, పెన్, పెన్సిల్, ఎరేజర్, షార్పనర్ మరియు కరెక్షన్ వంటి వాటిని తీసుకెళ్లకూడదని ఖచ్చితంగా సూచించబడింది. అభ్యర్థి ఎవరైనా అలాంటి వస్తువును కలిగి ఉన్నట్లు తేలితే, అతను/ఆమె పరీక్షా కేంద్రంలోకి ప్రవేశించడానికి అనుమతించబడరు. పరీక్ష గదిలో అభ్యర్థి పైన పేర్కొన్న విధంగా మొబైల్ ఫోన్ లేదా ఏదైనా ఇతర సహాయక సామగ్రిని కలిగి ఉండటం తీవ్రమైన ఉల్లంఘనగా పరిగణించబడుతుంది మరియు అది అభ్యర్థిత్వాన్ని రద్దు చేయడానికి మరియు భవిష్యత్తులో పరీక్షల నుండి అతన్ని/ఆమెను డిబార్ చేయడానికి దారితీయవచ్చు.
17. అభ్యర్థి ఏదైనా సూచనలను ఉల్లంఘిస్తే లేదా ఏదైనా క్రమశిక్షణా రాహిత్యాన్ని లేదా దుష్ప్రవర్తనను ప్రదర్శిస్తే, అభ్యర్థిత్వాన్ని రద్దు చేయడం మరియు భవిష్యత్ పరీక్షల నుండి డిబార్ చేయడంతో సహా తగిన చర్యలు తీసుకోబడతాయి.
18. ఎలక్ట్రానిక్/మాన్యువల్ కాలిక్యులేటర్ వాడకం **అనుమతించబడదు.**